

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ	ix
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ	xiii

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

1

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	3
Ανατομία και φυσιολογία των γεννητικών οργάνων	3
Αιμοφόρα αγγεία και λεμφική παροχέυτευση των γεννητικών οργάνων	10
Νευρική και νευροφυτική παροχή στα γεννητικά όργανα	16
Βιβλιογραφία	19

2

ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ (ΟΥΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΥ) ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	21
Αρχικά στάδια της εμβρυϊκής ανάπτυξης	21
Ανάπτυξη των γονάδων	31
Ανάπτυξη των γεννητικών πόρων (έσω γεννητικών οργάνων)	36
Ανάπτυξη των έξω γεννητικών οργάνων	41
Βιβλιογραφία	45

3

ΔΙΑΜΑΡΤΙΕΣ ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	47
Συγγενείς ανωμαλίες των πόρων του Müller	47
Διαμαρτίες διάπλασης του αιδοίου	56
Συγγενείς ανωμαλίες των ωθηκών	58
Διαμαρτίες διάπλασης της κλοάκης (άμαρας)	59
Αμφίφυλες διαταραχές (αμφίφυλα γεννητικά όργανα)	60
Βιβλιογραφία	61

4

ΕΝΔΟΚΡΙΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	63
Ορμονικές αλληλεπιδράσεις στο άξονα «υποθάλαμος – υπόφυση – ωθήκες»	63
GnRH και γοναδοτρόποι ορμόνες	70
Ωθηκικές στεροειδείς ορμόνες	75
Επινεφριδικές στεροειδείς ορμόνες (κορτικοστεροειδή)	87

Μέθοδοι προσδιορισμού των ορμονών	93
Βιβλιογραφία	93

5

Η ΕΝΔΟΚΡΙΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΦΗΒΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ, ΣΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟ	95
Προεφηβική ηλικία	95
Εφηβεία (ήβη) και εμμηναρχή	98
Αναπαραγωγική ηλικία	102
Κλιμακτήριο και εμμηνόπαυση	102
Βιβλιογραφία	108

6

ΕΜΜΗΝΟΡΡΥΣΙΑ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΩΟΘΗΚΕΣ, ΜΗΤΡΑ, ΚΟΛΠΟΣ, ΜΑΣΤΟΙ)	111
Φυσιολογία της εμμηνορρυσίας και εμμηνορρυσιακός κύκλος	111
Κυκλικές αλλαγές στις ωοθήκες (ωοθηκικός κύκλος)	114
Κυκλικές αλλαγές στις σάλπιγγες και στη μήτρα	117
Κυκλικές αλλαγές στον τράχηλο της μήτρας	125
Κυκλικές αλλαγές στο κοιλιακό επιθήλιο	127
Κυκλικές αλλαγές στους μαστούς, στα αιμοφόρα αγγεία και στο αίμα	131
Βιβλιογραφία	133

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΓΕΝΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ

7

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ (ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ)	137
Ιστορικό	137
Γενική και γυναικολογική εξέταση	139
Εργαστηριακή διερεύνηση	142
Βιβλιογραφία	144

8

ΚΑΛΟΗΘΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΙΔΟΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	147
Λοιμώξεις και φλεγμονώδεις παθήσεις του αιδοίου	147
Καλοήθεις όγκοι του αιδοίου	153
Δυστροφικές παθήσεις του αιδοίου	158
Αιδοϊκή ενδοεπιθηλιακή νεοπλασία (VIN)	163
Παθήσεις της ουρήθρας	169
Φλεγμονώδεις παθήσεις του κόλπου	170
Καλοήθεις όγκοι του κόλπου	171
Κολπική ενδοεπιθηλιακή νεοπλασία	173
Βιβλιογραφία	176

9

ΚΑΛΟΗΘΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΡΑΧΗΛΟΥ ΚΑΙ ΕΝΔΟΕΠΙΘΗΛΙΑΚΗ ΝΕΟΠΛΑΣΙΑ	179
Φλεγμονώδεις παθήσεις του τραχήλου	179
Καλοήθεις αλλοιώσεις του τραχηλικού επιθηλίου και καλοήθεις όγκοι του τραχήλου	180
Τραχηλική ενδοεπιθηλιακή νεοπλασία	184
Βιβλιογραφία	203

10

ΚΑΛΟΗΘΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΑΣ	205
Φλεγμονώδεις παθήσεις της μήτρας	205
Υπερπλασία του ενδομητρίου	207
Συγγενείς ανωμαλίες της μήτρας	211
Καλοήθεις όγκοι του σώματος της μήτρας	213
Βιβλιογραφία	226

11

ΚΑΛΟΗΘΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΑΛΠΙΓΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΩΟΘΗΚΩΝ	229
Φλεγμονώδεις παθήσεις σαλπίγγων και ωοθηκών	229
Καλοήθεις όγκοι των σαλπίγγων και του μεσοσαλπιγγίου (των πλατέων συνδέσμων)	232
Καλοήθεις όγκοι των ωοθηκών	235
Βιβλιογραφία	251

12

ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΟΜΕΝΗΣ ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗΣ	253
Έκτρωση (αυτόματη διακοπή της εγκυμοσύνης)	253
Τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης	273
Τροφοβλαστική νόσος της εγκυμοσύνης (υδατιδώδης μύλη)	279
Εξωμήτρια εγκυμοσύνη	284
Βιβλιογραφία.....	297

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ

13

ΚΑΚΟΗΘΕΙΣ ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΑΙΔΟΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	301
Διηθητικό καρκίνωμα του αιδοίου	301
Άλλοι κακοήθεις όγκοι του αιδοίου	308
Καρκίνος της ουρήθρας	311
Καρκίνος του κόλπου	311
Βιβλιογραφία	317

14

ΚΑΚΟΗΘΕΙΣ ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΤΡΑΧΗΛΟΥ	319
Διηθητικό καρκίνωμα από πλακώδη κύτταρα του τραχήλου	319

Άλλα νεοπλάσματα του τραχήλου	329
Ακτινοθεραπεία των κακοήθων όγκων του τραχήλου	333
Βιβλιογραφία	341

15

ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΑΣ	343
Καρκίνωμα του ενδομητρίου	343
Σαρκώματα της μήτρας	355
Τροφοβλαστικοί όγκοι ή χοριοεπithλίωμα (χοριοαδένωμα ή διεισδυτική μύλη κύηση και χοριοκαρκίνωμα)	360
Βιβλιογραφία	368

16

ΚΑΚΟΗΘΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΑΛΠΙΓΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΩΟΘΗΚΩΝ	371
Κακοήθεις όγκοι των σαλπίγγων	371
Κακοήθεις όγκοι των ωοθηκών	374
Χημειοθεραπεία στον καρκίνο των ωοθηκών	401
Ακτινοθεραπεία και ανοσοθεραπεία	407
Συνδυασμένη θεραπεία του καρκίνου των ωοθηκών με εγχείρηση, κυτταροστατικά και ακτινοβολία	408
Μέθοδοι ελέγχου μετά τη συνδυασμένη θεραπεία	411
Πρόγνωση	413
Βιβλιογραφία.....	414

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ

17

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ ΕΜΜΗΝΟΡΡΥΣΙΑΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΚΑΙ ΑΝΩΜΑΛΗ ΑΙΜΟΡΡΟΙΑ

ΑΠΟ ΤΑ ΓΕΝΝΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	419
Αμηνόρροια	419
Ολιγομηνόρροια (αραιομηνόρροια)	438
Υπομηνόρροια	440
Πολυμηνόρροια (συχνομηνόρροια)	440
Ανώμαλη λειτουργική αιμόρροια από τη μήτρα	441
Βιβλιογραφία.....	450

18

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΕΝΔΟΚΡΙΝΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ

ΥΠΟΘΑΛΑΜΟΣ – ΥΠΟΦΥΣΗ – ΩΟΘΗΚΕΣ	451
Διαταραχές της υποθαλαμικής και της υποφυσιακής λειτουργίας	451
Διαταραχές της ωοθηκικής λειτουργίας στην αναπαραγωγική ηλικία	456
Πρόωρη έκπτωση της ωοθηκικής λειτουργίας και μακροχρόνιες διαταραχές στη μετακλιμακτηριακή ηλικία	466
Βιβλιογραφία	481

19

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΘΥΡΕΟΕΙΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΝΕΦΡΙΔΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	483
Διαταραχές της θυρεοειδικής λειτουργίας στη γυναικολογία	483
Διαταραχές της επινεφριδικής λειτουργίας στη γυναικολογία	487
Βιβλιογραφία	496

20

ΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΕΡΑΝΔΡΟΓΟΝΑΙΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	499
Εισαγωγή.....	499
Κλινικά χαρακτηριστικά και παθοφυσιολογία της υπερανδρογοναιμίας	500
Αιτιολογία των χρόνιων υπερανδρογοναιμικών διαταραχών	502
Διάγνωση των χρόνιων υπερανδρογοναιμικών διαταραχών	508
Θεραπεία των χρόνιων υπερανδρογοναιμικών διαταραχών	512
Βιβλιογραφία	521

21

ΕΝΔΟΜΗΤΡΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΔΕΝΟΜΥΩΣΗ	523
Εισαγωγή	523
Συχνότητα και εντόπιση της νόσου	524
Αιτιοπαθογένεια της ενδομητρίωσης	524
Αιτιοπαθογένεια της υπογονιμότητας στην ενδομητρίωση	526
Παθολογοανατομία	528
Σταδιοποίηση της ενδομητρίωσης	531
Κλινική εικόνα της ενδομητρίωσης	532
Διάγνωση της ενδομητρίωσης	534
Διαφορική διάγνωση	535
Θεραπεία της ενδομητρίωσης	535
Σχόλιο	546
Βιβλιογραφία	547

22

Η ΥΠΟΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ	549
Ορισμοί	549
Προϋποθέσεις – Παράγοντες γονιμότητας	549
Αιτιολογία – Παράγοντες γυναικείας υπογονιμότητας	550
Έρευνα στη γυναικεία υπογονιμότητα	555
Θεραπεία στη γυναικεία υπογονιμότητα	565
Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή	573
Βιβλιογραφία.....	580

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

23

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ	585
Εισαγωγή	585
Μη ειδικές λοιμώξεις των γεννητικών οργάνων	586
Ειδικές λοιμώξεις και παθήσεις των γεννητικών οργάνων	588
Πυελική φλεγμονώδης νόσος	593
Πυελική φυματίωση	598
Λοιμώξεις από ιούς	599
Αφροδίσια νοσήματα	618
Τροπικά αφροδίσια νοσήματα	625
Βιβλιογραφία	628

24

ΠΥΕΛΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ ΚΑΙ ΟΣΦΥΑΛΓΙΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	631
Εισαγωγή – Ορισμοί και συχνότητα	631
Πυελικός πόνος και οσφυαλγία σε παθήσεις του γεννητικού συστήματος	632
Πυελικός πόνος και οσφυαλγία σε παθήσεις του ουροποιητικού συστήματος	645
Πυελικός πόνος και οσφυαλγία σε παθήσεις του γαστρεντερικού συστήματος	647
Μυοσκελετική προέλευση του πυελικού πόνου και της οσφυαλγίας	651
Ψυχολογικοί και συγκινησιακοί παράγοντες στον πυελικό πόνο και στην οσφυαλγία	661
Συμπεράσματα	662
Βιβλιογραφία	663

25

ΑΝΤΙΣΥΛΛΗΨΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	667
Εισαγωγή.....	667
Φυσιολογικές μέθοδοι οικογενειακού προγραμματισμού	668
Τεχνικές μέθοδοι – Σπερματοκτόνα και μέθοδοι φραγμού	670
Ενδομήτρια σπειράματα	673
Ορμονική αντισύλληψη	678
Αντισύλληψη μετά τη συνουσία	693
Στεροποίηση	695
Τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης (έκτρωση)	697
Ασφάλεια και αποτελεσματικότητα των μεθόδων αντισύλληψης – οικογενειακού προγραμματισμού	697
Βιβλιογραφία	698

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σύγχρονα ορμονικά σκευάσματα	701
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	707
INDEX	737